

PREMIILE ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI, EDIȚIA ANULUI 2021

Dr. hab. **Veaceslav URSACHI**

Dr. hab. **Liliana CONDRATICOVA**

Academia de Științe a Moldovei

Anul 2021 a fost unul special pentru comunitatea academică și universitară, fiind marcat de aniversarea a 60-a de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei și împlinirea a 75 de ani de la crearea primelor instituții științifice de tip academic. Sub același semn aniversar s-a desfășurat și concursul Premiilor AȘM pentru rezultate științifice valoroase obținute în anii 2019–2020.

Concursul a fost inițiat prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 300 din 3 august 2021, pe domeniile științe ale vieții, științe exacte și ingineresti și cu următoarele nominalizări: premiul „Alexandru Ciubotaru” în domeniul biologie și ecologie, premiul „Nicolae Gărbălău” în domeniul chimie, premiul „Constantin Țibirnă” în domeniul medicină, premiul „Andrei Ursu” în domeniul agricultură, premiul „Boris Lazarenko” în domeniul inginerie, premiul „Vsevolod Moscalenco” în domeniul fizică, premiul „Vladimir Andrunachievici” în domeniul matematică și informatică, premiul „Valeriu Canțer” pentru tineri cercetători (în domeniul științelor vieții, științelor exacte și ingineresti) și Premiul pentru promovarea științei în mass-media. Menționăm că aceste premii au fost instituite de-a lungul anilor în memoria unor distinse personalități din țara noastră, care au adus o contribuție remarcabilă la dezvoltarea cercetării, cunoscuți și apreciați de comunitatea științifică internațională.

La concurs au participat cercetători cu rezultatele obținute în ultimii doi ani de activitate. Interesul față de concursul desfășurat de AȘM a fost semnificativ, mai multe echipe de cercetători propunându-și spre expertizare lucrările. Comisia pentru decernarea premiilor AȘM a validat pentru participare la concurs patru dosare în domeniul biologie și ecologie, trei dosare în domeniul medicină, patru dosare în domeniul agricultură, trei dosare ale tinerilor cercetători, câte un dosar în domeniile chimie, inginerie, fizică, matematică și informatică, precum și șase dosare pentru promovarea științei în mass-media. Comisia a avut drept reper Regulamentul privind acordarea Premiului AȘM aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 298 din 30 iulie 2021, care a exclus

Fișa de autoevaluare a candidaților, accentul principal fiind pus pe calitatea rezultatelor științifice obținute, valoarea teoretică și aplicativă a cercetărilor, noutate și originalitate, aspecte analizate în condiții de confidențialitate a expertizei.

Comisia de decernare a Premiilor AȘM, în frunte cu acad. Eva Gudumac, adjunct al conducătorului Secției Științe ale Vieții, a făcut publică lista laureaților. În conformitate cu Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 361 din 4 noiembrie 2021, au fost aprobate rezultatele Concursului pentru decernarea premiilor Academiei de Științe a Moldovei pentru rezultate științifice valoroase obținute în anii 2019–2020 în următoarele domenii științifice (științe ale vieții, științe exacte și ingineresti), precum și Premiul pentru promovarea științei în mass-media în anul 2020:

Premiul „Alexandru Ciubotaru” în domeniul biologie și ecologie a fost decernat grupului de cercetători ecologiști de la Institutul de Ecologie și Geografie în următoarea componență: Anatolie TĂRÎȚĂ, doctor în științe biologice; Maria SANDU, doctor în științe chimice; Raisa LOZAN, doctor în științe chimice; Elena MOȘANU, doctor în științe chimice; Nina LOGCHII, doctor în științe biologice, pentru ciclul de lucrări „Starea ecologică a componentelor de mediu din teritoriul Ariilor Naturale Protejate de Stat”;

Premiul „Nicolae Gărbălău” în domeniul chimie a fost conferit dlui Gheorghe DUCA, academician, doctor habilitat în științe chimice, profesor universitar (Institutul de Chimie), pentru ciclul de lucrări „Redox procese în sisteme acvatiche”;

Premiul „Constantin Țibirnă” în domeniul medicină a fost decernat dlui Emil CEBAN, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar (Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”), pentru ciclul de lucrări „Litiază urinară – o provocare a medicinei contemporane”;

Premiul „Andrei Ursu” în domeniul agricultură a fost conferit dlui Boris BOINCEAN, doctor habilitat în științe agricole (ICCC „Selecția”), pentru monografia „Farming the Black Earth Sustainable and Climate-Smart Management of Chernozem Soils”;

Premiul „Boris Lazarenko” în domeniul inginerie a fost decernat dlui Valentin OLEȘCIUK, doctor habilitat în științe tehnice (Institutul de Energetică), pentru ciclul de lucrări „Novel Schemes, Techniques and Algorithms of Synchronous Space-Vector Modulation for Control of Power Converters”;

Premiul „Vsevolod Moscalenco” în domeniul fizică a fost conferit dlui Serghei OSTROVSCHI, doctor habilitat în științe fizico-matematice, conferențiar cercetător (Institutul de Fizică Aplicată), pentru ciclul de lucrări „Studiul proceselor ce guvernează comportamentul compușilor care conțin ioni de Co, ce pot fi utilizați în electronica moleculară”;

Premiul „Vladimir Andrunachievici” în domeniul matematică și informatică a fost decernat dlui David CEBAN, doctor habilitat în științe fizico-matematice (Universitatea de Stat din Moldova), pentru ciclul de lucrări „Sisteme dinamice neautonome și aplicațiile lor”;

Premiul „Valeriu Canțer” pentru tineri cercetători a fost conferit dlui Roman RUSNAC (Universitatea de Stat din Moldova), pentru ciclul de lucrări „Materiale inovative cu potențial biologic”;

Premiul pentru promovarea științei în mass-media în anul 2020 a fost conferit dnei Tatiana FIȘER (Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”).

Tradițional, ceremonia de decernare a Premiilor Academiei de Științe a Moldovei se desfășoară în ședința solemnă a Adunării Generale a AȘM consacrată Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare, în data de 10 noiembrie. Evenimentul a fost transmis on-line de către Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale și se află în acces deschis pe pagina web a instituției. De menționat că în cadrul ședinței a fost difuzat filmul documentar „Academia de Științe a Moldovei – 60 de ani”.

În finalul Adunării Generale a AȘM consacrate Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare, 10 noiembrie 2021.